

Załącznik do Uchwały nr IX/47/2015
Rady Miejskiej w Sułkowicach
z dnia 30 kwietnia 2015 r.

**PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY SUŁKOWICE
NA LATA 2015-2017**

SUŁKOWICE 2015

Spis treści

ROZDZIAŁ I.....	7
PODSTAWY TEORETYCZNE PROGRAMU	7
1. Podstawa prawna Programu.....	7
1) rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze.....	7
2) rodzina dysfunkcyjna	8
3) wspieranie rodziny	10
4) piecza zastępcza.....	11
DIAGNOZA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH WPLYWAJĄCYCH NA RODZINĘ. 12	
2. Analiza SWOT.....	20
ROZDZIAŁ III.....	22
ZASOBY GMINY SUŁKOWICE ZAPEWNIAJĄCE POMOC I WSPARCIE DZIECKU I RODZINIE.	22
1.Mapa zasobów partnerstwa na rzecz wspierania rodziny w Gminie Sułkowice.....	22
ROZDZIAŁ IV	30
ZADANIA I REALIZACJA PROGRAMU.....	30
1. Adresaci Programu	30
2. Realizatorzy Programu.....	30
3. Zadania własne Gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na podstawie art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.	30
4. Cele Programu.....	31
5. Harmonogram Programu.....	32
ROZDZIAŁ V. MONITORING , EWALUACJA, EFEKTYWNOŚĆ I FINANSOWANIE PROGRAMU.....	38
1. Monitorowanie Programu.	38
2. Ewaluacja Programu.	38
3. Planowane efekty realizacji Programu:	38

4. Finansowanie Programu.....	39
5. Podsumowanie	39

Na podstawie ustawy o wspieraniu rodziny i pieczy zastępczej z dnia 9 czerwca 2011r. (Dz. U. z 2013 r., poz. 135 z późn. zm.) do zadań obowiązkowych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Jednym z celów Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Sułkowice na lata 2015-2017 jest stworzenie rozwiązań profilaktycznych umożliwiających podejmowanie działań osłonowych zapobiegających izolacji i marginalizacji mieszkańców Gminy Sułkowice oraz działania ratownicze i wspomagające dla osób znajdujących się w trudnej sytuacji życiowej. Założenia Programu są zgodne z głównym przesłaniem Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sułkowice na lata 2012-2020, która koncentruje się na zaspokajaniu potrzeb mieszkańców gminy a tym samym potrzeb rodziny.

Reforma ustroju terytorialnego państwa przekazała zdecydowaną, większość kompetencji na poziom samorządów gmin i powiatów dlatego, samorzady lokalne w pełni odpowiadają za tworzenie i funkcjonowanie lokalnego systemu opieki nad dzieckiem i rodziną. Wiąże się to z ogromną odpowiedzialnością za losy zarówno całej społeczności jak i poszczególnych jej członków, dlatego rodzina budzi coraz większe zainteresowanie, a także troskę o warunki jej egzystencji i przyszłość.

Rodzina to podstawowe środowisko, które powinno zapewnić swoim członkom a zwłaszcza dziecku bezpieczeństwo zarówno fizyczne jak i emocjonalne. Oddziałuje w sposób świadomy i nieświadomy na osobowość dziecka, przekazując mu swój system wartości, tradycje, ukierunkowuje jego aktywność i postępowanie na całe życie. W rodzinie wzrastają kolejne pokolenia, które kształtowały będą społeczeństwo, tu kształtuje się kapitał ludzki, który jest wyznacznikiem tempa rozwoju danej społeczności. Rodzinę porównuje się do podstawowej komórki społecznego organizmu. I choć jest to porównanie niemal trywialne, najlepiej oddaje istotę rzeczy. Rodzina, niczym komórka organizmu, pełni ważne życiowe funkcje. Wystarczy zakłócenie jej struktury, aby zaburzone zostało funkcjonowanie całej "tkanki". A ponieważ od wielu lat można dostrzec przejawy "niedomagania" komórki rodzinnej, należy więc liczyć się z tym, że "choroba" obejmie cały organizm, tzn. społeczeństwo, dlatego znaczenie rodziny dla społeczeństwa pozostaje na najwyższej pozycji.

Czasy współczesne nie są sielanką dla rodzin. Rodzina współczesna znajduje się pod naporem wielu czynników zewnętrznych, które wpływają na jej gwałtowne wielorakie przemiany. Jedne z nich wywierają wpływ pozytywny i polepszają jej warunki życia (postęp techniczny, osiągnięcia medycyny), inne zaś powodują jej dezintegrację i dezorganizację; naruszają podstawowe normy rodzinne regulujące funkcjonowanie rodziny i jej członków, w samej rodzinie i poza nią.

Przykładem takim jest bezrobocie, które dotknęło wiele rodzin, a co za tym idzie stało się źródłem konfliktów, spadku dochodów i obniżenia stopy życiowej. Zła kondycja materialna wielu rodzin spowodowała złą kondycję psychiczną, poczucie bezradności, niemocy i zwiększyła zjawisko tzw. depresji społecznej.

Jeśli rodzina, z różnych przyczyn nie jest w stanie zapewnić dzieciom prawidłowej opieki i wychowania obowiązek ten spoczywa na jednostkach samorządu terytorialnego oraz na organach administracji rządowej.

Konwencja Praw Dziecka, ratyfikowana przez Polskę w 1991 roku, stanowi, że *„Dziecko pozbawione czasowo lub na stałe swego środowiska rodzinnego lub, gdy ze względu na swoje dobro nie może pozostawać w tym środowisku, będzie miało prawo do specjalnej ochrony i pomocy ze strony państwa. Taka opieka może oznaczać adopcję, polegać na umieszczeniu w rodzinie zastępczej lub, gdy jest to niezbędne, w odpowiedniej instytucji”*.

Prawo to zapisane jest również w Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej w art.72 ust. 2, który mówi *„Dziecko pozbawione opieki rodzicielskiej ma prawo do opieki i pomocy władz publicznych”*.

Głównym celem polityki prorodzinnej państwa z punktu widzenia ochrony dziecka jest jednak wspieranie i pomoc ukierunkowana na przewycięzanie trudności i usamodzielnienie poprzez wskazanie sposobów wyjścia z sytuacji kryzysowej. Organizując różnorodne formy wsparcia należy kierować się zasadą podstawowej roli rodziny w rozwoju dziecka. Jeśli jest to tylko możliwe, zamiast zastępować rodzinę w jej funkcji opiekuńczo-wychowawczej, należy ją wspierać tak aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie.

Zawsze stosując obowiązujące ustawy należy mieć na względzie podmiotowość dziecka i rodziny oraz prawo dziecka do:

- 1) wychowania w rodzinie, a w razie konieczności wychowywania dziecka poza rodziną – do opieki i wychowania w rodzinnych formach pieczy zastępczej, jeśli jest to zgodne z dobrem dziecka;
- 2) powrotu do rodziny;
- 3) utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, z wyjątkiem przypadków, w których sąd zakazał takich kontaktów;
- 4) stabilnego środowiska wychowawczego;
- 5) kształcenia, rozwoju uzdolnień, zainteresowań i przekonań oraz zabawy i wypoczynku;
- 6) pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia;
- 7) ochrony przed arbitralną lub bezprawną ingerencją w życie dziecka;

- 8) informacji i wyrażania opinii w sprawach, które go dotyczą, odpowiednio do jego wieku i stopnia dojrzałości;
- 9) ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem;
- 10) poszanowania tożsamości religijnej i kulturowej;
- 11) dostępu do informacji dotyczących jego pochodzenia.

Należy podkreślić, że działania na rzecz dziecka i rodziny, to działania na rzecz całej wspólnoty, a wspierając rodzinę przyczyniamy się do rozwoju i wzmocnienia więzi w całej społeczności. W rodzinę należy inwestować i wierzyć w jej możliwość samodzielnego wykonywania podstawowych funkcji. Uwzględnienie możliwości rozwojowych rodziny, jej zdolności do przewyższania braków i pokonywania trudności jest podstawą programów ukierunkowanych na wspieranie i poprawę funkcjonowania rodzin.

Zawarte w niniejszym Programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Obejmują pomocą rodziny zagrożone różnego typu patologiami, dysfunkcyjne oraz dzieci i młodzież zagrożoną niedostosowaniem społecznym.

ROZDZIAŁ I

Podstawy teoretyczne Programu

1. Podstawa prawna Programu

- 1) Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.(Dz. U. Nr 78 poz. 483 z późn. zm.);
- 2) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2013r. poz. 135 z późn. zm.);
- 3) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2005r. Nr 180, poz. 1493 z późn. zm.);
- 4) Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2012r. poz.1356 z póź. zm.);
- 5) Ustawa z dnia 29 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2012r. Nr 179 poz. 124 z późn. zm.);
- 6) Ustawa z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2015r. poz.163);
- 7) Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Sułkowice na lata 2012-2020.

2. Podstawowe pojęcia

1) rodzina jako podstawowe środowisko wychowawcze

Rodzina to podstawowa grupa społeczna, która najsilniej wpływa na ukształtowanie osobowości oraz zachowań człowieka w określonych warunkach społecznych. To w rodzinie młody człowiek uczy się jak żyć i postępować.

Rodzina spełnia szereg różnorodnych funkcji. Naukowcy funkcje te dzielą zwykle na cztery grupy:

- 1) funkcje biopsychiczne:
  - a) seksualna,
  - b) prokreacyjna;
- 2) funkcje ekonomiczne:
  - a) materialno – ekonomiczna (podfunkcje: produkcyjna, zarobkowa, gospodarcza, usługowo – konsumpcyjna),
  - b) opiekuńczo – zabezpieczająca;

- 3) funkcje społeczno – wyznaczające:
  - a) klasowa,
  - b) legalizacyjno – kontrolna;
- 4) funkcje socjopsychologiczne:
  - a) socjalizacyjna,
  - b) kulturalna,
  - c) rekreacyjno – towarzyska,
  - d) emocjonalno – ekspresyjna.

Biorąc pod uwagę kwestię wychowania dzieci szczególny nacisk kładzie się na:

- 1) zaspakajanie podstawowych, zarówno biologicznych, jak i psychologicznych potrzeb dziecka, m.in.: potrzeby bezpieczeństwa i miłości;
- 2) dostarczanie dziecku modeli osobowości i wzorców zachowań w życiu codziennym;
- 3) przekazywanie dzieciom określonego systemu wartości i norm społecznych;
- 4) socjalizowanie dziecka poprzez uczenie współdziałania w grupie oraz pełnienia ról społecznych;
- 5) przekazywanie dziecku dorobku kulturowego społeczeństwa.

Istnieją liczne czynniki, które mają wpływ na funkcjonowanie rodziny. Część z nich działa wzmacniająco na więzi pomiędzy krewnymi, występują jednak także liczne bodźce, powodujące dezorganizację tradycyjnie pojmowanej rodziny.

2) rodzina dysfunkcyjna

Rodzina dysfunkcyjna to, najkrócej mówiąc, rodzina, która nie spełnia swoich funkcji i nie potrafi rozwiązywać swoich sytuacji kryzysowych. Taka rodzina poprzez zaburzone relacje, zasady, role czy komunikację nie zapewnia swoim członkom możliwości zdrowego i pełnego funkcjonowania. Mianem rodziny dysfunkcyjnej określa się często rodzinę, gdzie jedna lub kilka osób jest uzależnionych (np. od alkoholu, leków, narkotyków, pracy, jedzenia, itd.), w której dochodzi do przemocy (fizycznej, psychicznej, seksualnej, zaniedbanie) lub też gdy któryś z jej członków nie może realizować swojej roli ze względu na doświadczane zaburzenia psychiczne.

Niepokojącymi zjawiskami, które mogą wpłynąć na dezintegrację rodziny są też: bezrobocie a co za tym idzie ubóstwo oraz zwiększająca się liczba rodzin niepełnych np. z powodu rozwodu czy wyjazdu za granicę jednego z członków rodziny.

Bez względu na to, czy zaburzona jest jedna, czy wiele osób, problem dotyczy całej rodziny, ponieważ rodzina funkcjonuje jako całość i jest czymś więcej niż tylko sumą części. Członkowie rodziny wzajemnie oddziałują na siebie.

W takiej rodzinie najbardziej cierpi bezbronne dziecko nieświadome tego, co się dzieje. Dzieci z takich rodzin często są zamknięte w sobie, wstydzą się swoich rodziców. Relacje między rodzicami i dziećmi są sztywne, nie ma między nimi więzi i zrozumienia. Dzieci boją się mówić o problemach rodzinnych, bo tego oczekują od nich rodzice. Wszystko co dzieje się w domu nie może wyjść na zewnątrz. Często pojawiają się problemy w szkole, dzieci schodzą na złą drogę. Rodzice nie widzą problemu, nie okazują zainteresowania tym co dzieje się z ich dziećmi. Dziecko narażone jest na ciągły stres, czuje się zaniedbane, nie ma poczucia bezpieczeństwa. Zaburzona zostaje prawidłowa komunikacja między członkami rodziny, tkwią oni w błędnym kole, z którego nie potrafią się wydostać.

Cztery główne mechanizmy oddziaływania rodziny na nieprzystosowanie społeczne dziecka. (według H. Kołakowska - Przełomiec) to:

- 1) niewłaściwa atmosfera życia rodzinnego związana często ze złym życiem rodziców, rozbiciem rodziny, konkubinatem, alkoholizmem, niewłaściwym stosunkiem do dzieci. W takiej rodzinie dziecko czuje się niekochane. Szuka więc towarzystwa poza domem, najczęściej wśród rówieśników znajdujących się w takiej samej sytuacji. W grupie kolegów znajduje akceptację i zaczyna kierować się w życiu zasadami i normami przyjętymi od „wykolejonych” rówieśników;
- 2) brak dostatecznej opieki nad dzieckiem, co spowodowane jest często pracą zawodową rodziców, ich niezaradnością życiową lub chorobami. Zbyt mała kontrola i zbyt małe zainteresowanie sprawami dziecka, doprowadza do łatwego przejmowania wzorów zachowania od „wykolejających” się kolegów;
- 3) stosowanie niewłaściwych metod wychowawczych. Niekonsekwencja i rygorizm stosowany wobec dziecka przez rodziców powoduje powstawanie poczucia lęku, krzywdy. Nieumiejętność postępowania staje się podłożem wielu konfliktów, które w efekcie mogą prowadzić do ucieczek z domu i włóczęgostwa;
- 4) przebywanie dziecka w rodzinie przestępczej o niskim poziomie moralnym. Prezentowane dziecku społecznie negatywne zachowania w sposób naturalny stają przez nie przyswojone.

3) wspieranie rodziny

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej nałożyła na Gminy obowiązek udzielania pomocy, rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Wspieranie rodziny to zespół planowych działań mających na celu przywrócenie rodzinie zdolności do wypełniania funkcji opiekuńczo-wychowawczych. Wspieranie rodziny jest prowadzone za jej zgodą i aktywnym udziałem, z uwzględnieniem zasobów własnych oraz źródeł wsparcia zewnętrznego. Jest prowadzone w formie:

- 1) pracy z rodziną;
- 2) pomocy w opiece i wychowaniu dziecka.

Rodzina może otrzymać wsparcie przez działania:

- 1) placówek wsparcia dziennego;
- 2) instytucji i podmiotów działających na rzecz dziecka i rodziny;
- 3) rodzin wspierających.

Placówki wsparcia dziennego - w celu wsparcia rodziny dziecko może zostać objęte opieką i wychowaniem w placówce wsparcia dziennego. Placówki te wspierają rodzinę w sprawowaniu jej podstawowych funkcji. Zapewniają pomoc rodzinie i dzieciom sprawiającym problemy wychowawcze, zagrożonym demoralizacją, przestępczością lub uzależnieniami. Współpracują ze szkołą, Ośrodkiem Pomocy Społecznej i innymi instytucjami w rozwiązywaniu problemów wychowawczych.

Asystent rodziny wspiera rodzinę w przezwyciężaniu trudności związanych z opieką i wychowaniem dzieci. Pracę z rodziną prowadzi w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Asystent ułatwia rodzicom wypełnianie ról społecznych, aby doprowadzić do osiągnięcia podstawowej stabilizacji życiowej, i nie dopuścić do umieszczania dzieci poza rodziną: w placówce lub rodzinie zastępczej. Jeśli dzieci znajdują się w pieczy zastępczej, rolą asystenta będzie praca z rodziną biologiczną dziecka czyli działania na rzecz jak najszybszego powrotu dziecka do domu rodzinnego.

Rodzina wspierająca pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu i wypełnianiu podstawowych ról społecznych, przy współpracy z asystentem rodziny. Pełnienie funkcji rodziny wspierającej może być powierzone osobom z bezpośredniego otoczenia dziecka.

4) piecza zastępcza

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom, w przypadkach niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Podstawowym zadaniem pieczy zastępczej jest zapewnienie dzieciom opieki i wychowania w warunkach jak najbardziej podobnych do środowiska normalnej, zdrowo funkcjonującej rodziny.

Intencją i założeniem opieki zastępczej jest jej tymczasowość. Oczywiście nie można wykluczyć i takich sytuacji, gdzie dziecko pozostanie pod opieką rodziców zastępczych do momentu osiągnięcia pełnoletniości lub usamodzielnienia.

Pieczka zastępcza jest sprawowana w formie rodzinnej lub instytucjonalnej.

Formy rodzinne to: rodzina zastępcza lub rodzinny dom dziecka.

Rodzina zastępcza oraz rodzinny dom dziecka zapewniają dziecku całodobową opiekę i wychowanie. Dzieci mają zaspokajane potrzeby bytowe, rozwojowe, edukacyjne, emocjonalne, religijne czy społeczne. Rodzina zastępcza kieruje się dobrem dziecka i poszanowaniem jego praw w szczególności prawa do: wiedzy o jego pochodzeniu, podtrzymywania kontaktu emocjonalnego z rodziną naturalną oraz swobodnego kontaktu z rodzicami i osobami bliskimi, poszanowania godności i wartości osobistej oraz ochrony przed wszelkimi formami przemocy.

Formy instytucjonalne to: placówka opiekuńczo-wychowawczą, regionalna placówka opiekuńczo terapeutyczna, regionalna placówka opiekuńczo terapeutyczna, interwencyjny ośrodek preadopcyjny.

ROZDZIAŁ II

Diagnoza problemów społecznych wpływających na rodzinę

W celu właściwego zaplanowania podejmowanych działań niezbędne jest dokonanie analizy problemów jakie występują w rodzinach na terenie Gminy Sułkowice, a które wywierają istotny wpływ na funkcjonowanie rodziny. Analizy tej dokonano na podstawie informacji oraz danych uzyskanych z następujących instytucji:

- 1) Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach;
- 2) Świetlicy Środowiskowej w Sułkowicach;
- 3) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sułkowicach;
- 4) Komendy Powiatowej Policji w Myślenicach;
- 5) Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach;
- 6) Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Myślenicach;
- 7) Poradni Psychologicznej – Pedagogicznej w Myślenicach;
- 8) Powiatowego Urzędu Pracy w Myślenicach;
- 9) Sądu Rejonowego w Myślenicach;
- 10) Urzędu Miejskiego w Sułkowicach.

Gmina Sułkowice na dzień 31.12.2014 r. liczyła **14 546** mieszkańców. W skład gminy wchodzi następujące miejscowości: Sułkowice, Rudnik, Harbutowice, Krzywaczka, Biertowice. W tabeli nr 1 zamieszczono dane poszczególnych miejscowości z podziałem na liczbę mieszkańców oraz rodzin.

Tabela nr 1. Liczba mieszkańców w gminie Sułkowice z podziałem na miejscowości.

Lp.	Miejscowości	Liczba mieszkańców
1	SUŁKOWICE	6 487
2	RUDNIK	3 530
3	HARBUTOWICE	1 796
4	KRZYWACZKA	1 753
5	BIERTOWICE	980

Źródło: Dane z Urzędu Miejskiego w Sułkowicach.

Jednym z problemów społecznych dotyczących mieszkańców gminy jest bezrobocie. Jest to problem bardzo istotny, gdyż w konsekwencji może doprowadzić do dezintegracji rodziny. Ekonomiczne i społeczne skutki bezrobocia to: pogorszenie sytuacji materialnej, pogorszenie stanu zdrowia, pogorszenie relacji między członkami rodziny, wzrost zachowań patologicznych tj. alkoholizm, przemoc.

Poniższa tabela przedstawia liczbę osób bezrobotnych z terenu Gminy Sułkowice zarejestrowanych w PUP w latach 2012 – 2014 z podziałem na płeć.

Tabela nr 2. Liczba osób bezrobotnych z terenu gminy Sułkowice w latach 2012-2014.

ROK	2012	2013	2014
ogółem	949	830	641
Liczba kobiet	479	406	301
Liczba mężczyzn	470	424	340

Źródło: Dane z Powiatowego Urzędu pracy w Myślenicach.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach, w których występuje problem bezrobocia: w 2012 roku - 224 rodzin, 2013 roku – 253 rodzin, w 2014-200 rodzin.

Jak można zauważyć problem bezrobocia w Gminie Sułkowice, zmniejszył się i ma tendencje malejącą. Nie można jednak bagatelizować tego problemu, gdyż wciąż obejmuje swoim zasięgiem sporą liczbę osób. Na terenie gminy prowadzone są działania, mające na celu zwiększenie aktywizacji społecznej i zawodowej bezrobotnych (staże, prace interwencyjne). Ze staży oraz prac interwencyjnych skorzystało w 2012 roku- 80 osób, w 2013 roku – 90 osób, w 2014 roku – 74 osoby.

Ponadto Ośrodek Pomocy Społecznej realizuje działania, których celem jest przywrócenie osób bezrobotnych na rynek pracy i pomoc w poszukiwaniu zatrudnienia poprzez organizowanie kursów, szkoleń a także udzielając wsparcia przez specjalistów tj. doradcy zawodowego, psychologa, prawnika.

Obok bezrobocia dużym problemem w gminie jest nadużywanie alkoholu. Alkoholizm jest problemem całej rodziny. Nadużywania alkoholu stanowi poważne zagrożenie dla prawidłowego funkcjonowania rodziny. Może doprowadzić do współzależnienia, zaburzenia

komunikacji między członkami rodziny, przemocy, ubóstwa a także do pojawienia się problemów wychowawczo – opiekuńczych.

Człowiek uzależniony szkodzi nie tylko sobie, swoim bliskim, ale również osobom niezwiązanym z nim więzami rodzinnymi. Nadużywanie alkoholu jest bardzo niebezpiecznym zjawiskiem wśród dzieci i młodzieży. Statystyki wskazują, że problem ten zaczyna dotyczyć coraz młodsze grupy wiekowe. Robią tak ponieważ picie alkoholu jest dla nich atrakcyjne.

Jak wynika z danych Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w latach 2012-2014 zgłoszono do Komisji 108 wnioski o objęcie leczeniem z czego 68 wniosków dotyczyło rodzin z dziećmi.

Poniższa tabela ukazuje jak problem nadużywania alkoholu przedstawiał się w kolejnych latach.

Tabela nr 3. Liczba wniosków skierowanych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz liczba osób objętych różnymi działaniami Komisji.

ROK	2012	2013	2014
Liczba wniosków, które wpłynęły do Komisji	45	33	30
Liczba osób skierowanych do biegłego	21	13	12
Liczba osób, które podjęły leczenie	30	40	30
Liczba osób objętych wsparciem Punktu Konsultacyjnego	20	42	38
Liczba uczestników meetingów	40	40	40

Źródło: Dane z Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.

Także wśród rodzin korzystających ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej, są te, w których problem alkoholowy występuje.

Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach, w których zdiagnozowano problem nadużywania alkoholu: w 2012 roku - 24 rodziny, 2013 roku - 20 rodzin, w 2014- 28 rodzin.

Z informacji zawartych w tabeli można by wywnioskować, iż problem ma tendencję zniżkową. Jednak chociażby z obserwacji wynika, że nie do końca jest to zgodne z rzeczywistością. Problem ten obejmuje niestety, więcej osób niż wskazują statystyki. Pracownicy socjalni, twierdzą, że zauważają lub podejrzewają problem alkoholowy u większej ilości swoich klientów. Ci jednak nie uświadamiają sobie zagrożenia, a bardzo wielu problem ten ukrywa.

W wielu środowiskach daje się zauważyć tzw. dziedziczenie alkoholizmu.

Praca z rodziną, w której występuje problem alkoholowy jest bardzo trudna i wymaga współpracy wielu instytucji działających na terenie gminy i poza nią. Na terenie gminy na rzecz osób uzależnionych i współuzależnionych działają: Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych, grupa AA „Trzeźwiejący Razem”. W szkołach prowadzone są działania profilaktyczne w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania narkomanii, a do sprzedawców napojów alkoholowych i tytoniowych skierowane są cykliczne szkolenia.

Z problemem alkoholowym ściśle związane jest zjawisko przemocy domowej. Przemoc w rodzinie często określa się jako „zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie lub zaniechanie skierowane ku członkowi rodziny, powodujące szkody i cierpienie oraz naruszające godność i prawa jednostki”. Problem przemocy domowej dotyka niestety także mieszkańców naszej gminy. Spotykają się z nią policjanci, pracownicy socjalni, lekarze, pedagodzy, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych. W gminie działa Zespół Interdyscyplinarny oraz Punkt Konsultacyjny zajmujący się pomocą rodzinom, w których problem przemocy został ujawniony. W Ośrodku Pomocy Społecznej czynny jest także całodobowy telefon dla ofiar przemocy.

W latach 2012-2014 do Zespołu Interdyscyplinarnego wpłynęło 112 wniosków w tym 50 spraw dotyczyło rodzin z dziećmi. Szczegółowe informacje dotyczące liczby wniosków oraz udzielonej pomocy zawiera tabela nr 4.

Tabela nr 4. Liczba wniosków, które wpłynęły do Zespołu Interdyscyplinarnego oraz liczba osób/rodzin, którym udzielono pomocy w ramach pracy Zespołu.

ROK	2012	2013	2014
Ogólna liczba wniosków	38	32	42
Liczba wniosków, które dotyczyły rodzin z dziećmi	16	15	19
Pomoc udzielona przez Punkt Konsultacyjny	40	52	49
Nawiązanie współpracy z instytucjami i podmiotami zewnętrznymi	87	89	96

Zródło: Dane z Zespołu Interdyscyplinarnego.

Istnienie w Gminie problemu przemocy potwierdzają też dane Ośrodka Pomocy Społecznej. Wśród rodzin korzystających z pomocy OPS problem przemocy dotyczył: w 2012 roku - 28 rodzin, 2013 roku - 21 rodzin, w 2014 - 22 rodzin.

Oprócz powyższych danych na istnienie problemu wskazują także statystyki policyjne, z których wynika, że z terenu Gminy Sułkowice w latach 2012-2014 przyjęto 112 zgłoszeń o znęcanie.

Sprawy najbardziej problemowe i trudne związane nie tylko z przemocą, ale także z pełnieniem funkcji opiekuńczo-wychowawczych rozstrzyga sąd. Informacje uzyskane z Sądu Rejonowego w Myślenicach wskazują, że w okresie od 01.01.2012 roku do 31.12.2014 roku wpłynęło do tej instytucji 80 spraw dotyczących nieletnich, sprawowania opieki oraz leczenia odwykowego. Szczegółowe dane na ten temat zawiera poniższa tabela.

Tabela nr 5. Ilość spraw dotyczących nieletnich, sprawowania opieki, leczenia odwykowego.

SPRAWY/ROK	2012	2013	2014
Sprawy nieletnich i opiekuńcze poprzez nadzór kuratorski	2	3	9
Sprawy opiekuńcze	16	7	15
Sprawy dotyczące leczenia odwykowego	18	7	3

Zródło: Dane z Sądu Rejonowego w Myślenicach.

Dużym problemem w Gminie Sułkowice dotyczącym rodziny z dziećmi jak wskazują powyższe informacje, a także dane posiadane przez Ośrodek Pomocy Społecznej jest bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego. Powodem bezradności może być wielodzietność, niepełna rodzina, nieporadność w wypełnianiu codziennych obowiązków, alkoholizm. Na terenie gminy funkcjonuje wiele rodzin, które nie potrafią samodzielnie rozwiązać problemów z jakimi się borykają, dlatego wymagają wsparcia w pełnieniu swoich funkcji. Ośrodek Pomocy Społecznej wspiera te rodziny udzielając pomocy finansowej jak również w formie pracy socjalnej. Tabele nr 6 i 7 zawierają dane dotyczące liczby oraz struktury rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach, oraz zestawienie najczęstszych powodów udzielania pomocy.

Tabela nr 6. Liczba rodzin korzystających z pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach z podziałem na kategorie.

ROK	2012	2013	2014
Liczba rodzin objętych pomocą – ogólnie	553	544	460
Liczba rodzin z dziećmi	248	239	210

Liczba rodzin niepełnych	48	51	37
Liczba rodzin wielodzietnych	92	61	73

Źródło: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach.

Analizując powyższe dane można stwierdzić, że 8,84% osób zamieszkujących Gminę Sułkowice korzysta ze wsparcia Ośrodka Pomocy Społecznej.

Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułkowicach udziela pomocy osobom i rodzinom w szczególności z następujących powodów:

Tabela nr 7. Liczba rodzin, którym Ośrodek Pomocy Społecznej udzielił pomocy z podziałem na powód jej przyznania.

Lp	POWÓD/ROK	2012	2013	2014
1	Ubóstwo	222	264	211
2	Bezrobocie	224	253	200
3	Niepełnosprawność	175	181	184
4	Długotrwała lub ciężka choroba	198	188	174
5	Potrzeba ochrony macierzyństwa	76	97	58
6	Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzeniu gospodarstwa domowego	87	73	58
7	Alkoholizm	24	20	28
8	Przemoc w rodzinie	28	21	22

Źródło: Dane z Ośrodka Pomocy Społecznej w Sułkowicach.

Jak można zauważyć problem bezradności mimo, iż ma tendencję malejącą, wciąż należy do dominujących problemów, dlatego Gmina podejmuje działania wspierające.

Rodziny, przeżywające szczególne trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej otrzymują wsparcie asystenta rodziny. Wsparcie otrzymało: w 2012 roku – 9 rodzin, w 2013 roku – 14 rodzin, w 2014 roku – 15 rodzin. Wsparcia w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej udziela także Świetlica Środowiskowa. Świetlica objęła wsparciem: w 2012 roku – 220 dzieci, w 2013 roku – 242 dzieci, w 2014 roku – 172 dzieci.

Osoby i rodziny wymagające pomocy specjalistycznej, której gmina nie jest w stanie realizować kierowane są do specjalistów lub poradni działających poza terenem gminy m.in. do Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Myślenicach, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

w Myślenicach, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, z którymi Ośrodek Pomocy Społecznej podejmuje stałą współpracę. Poniższa tabela zawiera dane dotyczące liczby osób korzystających ze wsparcia OIK-u oraz Poradni Psych.-Ped. w latach 2012-2014.

Tabela nr 8. Liczba osób korzystających ze wsparcia OIK oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej

INSTYTUCJA/ROK	2012	2013	2014
Ośrodek Interwencji Kryzysowej	33	43	37
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna	152	164	166

Źródło: Dane z Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Myślenicach oraz Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Myślenicach.

Różnorodność problemów jakie dotyczą współczesną rodzinę oraz dotychczasowe doświadczenia wskazują na potrzebę wsparcia rodzin naturalnych, kiedy nie jest jeszcze za późno. Wczesna diagnoza i pomoc pozwalają zapobiec dysfunkcji rodziny, która może w konsekwencji zakończyć się odebraniem dzieci rodzicom biologicznym. Czasem zdarza się jednak, że rodziny dysfunkcyjne, mimo starań wielu instytucji, nie podejmują współpracy i nie są w stanie przezwyciężyć trudności. W takich sytuacjach oraz w sytuacjach kiedy dzieci np. z powodu śmierci rodziców pozostają bez właściwej opieki podejmowane są działania mające na celu ochronę dzieci. Zapewnia się im wówczas opiekę w rodzinach zastępczych lub placówkach opiekuńczo-wychowawczych z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej.

W Gminie Sułkowice na dzień 31.12.2014 r. w rodzinach zastępczych przebywało 13 dzieci, w większości przypadków z powodu dysfunkcji rodzin biologicznych. Tabela nr 8 zawiera dane dotyczące liczby rodzin zastępczych funkcjonujących na naszym terenie oraz liczbę dzieci umieszczonych w tych rodzinach w latach 2012-2014.

Tabela nr 9. Dane dotyczące liczby rodzin zastępczych oraz liczby dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej.

Lp.	ROK	2012		2013		2014	
1.	Ilość rodzin zastępczych na terenie gminy Sułkowice	S*	N*	S*	N*	S*	N*
		4	7	4	6	4	4
2.	Ilość dzieci z terenu gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie gminy Sułkowice	12		12		9	
3.	Ilość dzieci z terenu gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych poza terenem gminy	3		3		4	
4.	Ilość dzieci z poza terenu gminy umieszczonych w rodzinach zastępczych na terenie gminy Sułkowice	3		3		3	

5.	Ilość dzieci z terenu gminy umieszczonych w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	0	2	0
6.	Ilość dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z powodu sieroctwa	3	3	3
7.	Ilość dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych z powodu dysfunkcji rodziców biologicznych	15	15	13
8.	Liczba dzieci, które wróciły do rodziców biologicznych	0	0	4
9.	Liczba rodzin rozwiązanych na terenie gminy	1 (usamodzielnienie się dziecka)	2 (usamodzielnienie się dziecka)	3 1- przywrócenie władzy rodzicielskiej; 1-adopcja; 1-rezygnacja z pełnienie funkcji;
10.	Ilość pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych i placówek opiekuńczo-wychowawczych pobierających pomoc pieniężną na kontynuowanie nauki na dzień 21.03.2012r.	4		

Źródło: Dane z Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach.

* S – spokrewnione * N – niespokrewnione;

Jak wskazuje tabela nr 8 oraz pozostałe informacje zawarte w diagnozie, problem dysfunkcyjności rodzin, wciąż jest obecny w życiu naszej społeczności. Aby przeciwdziałać pojawianiu się czy nasilaniu zjawisk patologicznych, które są jak wiadomo bardzo groźne w skutkach konieczne jest podejmowanie działań:

- 1) profilaktycznych, w formie różnorodnych programów prewencyjnych i edukacyjnych realizowanych na różnych poziomach samorządów lokalnych;
- 2) pomocowych skierowanych do rodzin zagrożonych kryzysem, aby zapobiec konieczności odebrania dzieci rodzicom biologicznym i umieszczenia ich w rodzinach zastępczych;
- 3) zapobiegających kierowaniu dzieci pozbawionych częściowo lub całkowicie opieki do placówek opiekuńczo-wychowawczych w przypadkach, kiedy nie jest możliwe pozostawienie dzieci w rodzinie biologicznej.

Aby działania te były jednak skuteczne muszą opierać się na współpracy instytucji i podmiotów zobligowanych do pomocy dziecku i rodzinie.

2. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest głównym elementem analizy strategicznej. Polega ona na określeniu mocnych i słabych stron planowanego przedsięwzięcia, oraz określeniu szans i zagrożeń jakie stwarza otoczenie. Niezbędna do stworzenia dobrej strategii jest znajomość swoich kluczowych kompetencji.

Analizę SWOT oparto na wyodrębnionych czynnikach mających wpływ na rozwój sfery społecznej. Treść analizy jest z natury szersza niż wyspecyfikowane czynniki rozwojowe, gdyż obejmuje ona nie tylko pola działań polityki społecznej, lecz również uwzględnia efekty tych działań.

Mocne strony	Słabe strony
<ol style="list-style-type: none"> 1. Dobrze zorganizowana i wyposażona sieć szkół i przedszkoli, oferująca szeroki zakres zajęć pozalekcyjnych. 2. Oddział integracyjny w przedszkolu nr 1. 3. Wysoka jakość pracy socjalnej świadczonej przez pracowników socjalnych. 4. Prawidłowa diagnoza środowiska lokalnego. 5. Pozyskiwanie środków unijnych na działania integracyjne i wspierające rodzinę. 6. Kompleksowy system pomocy oraz współpraca instytucji działających na rzecz dziecka i rodziny. 7. Zapewnienie wsparcia asystenta rodzinom potrzebującym. 8. Sprawnie działający Zespół Interdyscyplinarny działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz Punkt Konsultacyjny dla ofiar i sprawców przemocy. 9. Działająca Gminnej Komisja ds. Rozwiązywania Problemów	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powielanie negatywnych wzorców - wyuczona bezradność i roszczeniowość postaw; 2. Pokoleniowość rodzin korzystających z pomocy (syndrom uzależnienia od pomocy społecznej). 3. Niewystarczające wywiązywanie się rodziców ze swoich zadań opiekuńczo-wychowawczych. 4. Trudna sytuacja finansowa rodzin; 5. Występowanie przemocy w środowisku rodzinnym i lokalnym. 6. Brak mieszkań socjalnych oraz chronionych. 7. Alkoholizm wśród mieszkańców – społeczne przyzwolenie na spożycie alkoholu; 8. Brak specjalistów do terapii rodzin; 9. Małe zaangażowanie mieszkańców w problemy rodzin dysfunkcyjnych.

<p>Alkoholowych, Punkt Konsultacyjny dla osób uzależnionych i ich rodzin oraz grupa AA.</p> <p>10. Funkcjonowanie Świetlicy Środowiskowej i jej filii w każdej miejscowości gminy.</p> <p>11. Właściwa organizacja czasu wolnego dzieci i młodzieży poprzez wykorzystanie m.in. obiektów sportowych, klubów, kół zainteresowań, grup oazowych.</p> <p>12. Duża liczba stowarzyszeń i organizacji integrujących mieszkańców.</p>	
---	--

Szanse	Zagrożenia
<ol style="list-style-type: none"> 1. Pozyskiwanie środków rządowych, wojewódzkich , w tym unijnych na szeroko pojętą działalność społeczną. 2. Prowadzenie działań zmierzających do utrzymania dziecka w rodzinie biologicznej. 3. Pozyskiwanie nowych rodzin zastępczych w celu zachowania priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej. 4. Pozyskanie środków na utrzymanie stanowiska asystenta rodziny. 5. Tworzenie nowych miejsca pracy w gminie;. Zintegrowanie działań instytucji zajmujących się problemami rodziny. 6. Ogólnopolska Karta Dużej Rodziny. 7. Program „Pierwszy Dzwonek”. 8. Możliwość korzystania z bezpłatnych szkoleń podnoszących kwalifikacje. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmienność przepisów prawa, brak jasnych uregulowań. 2. Wysoka cena szkoleń specjalistycznych. 3. Rozluźnienie więzi rodzinnych i społecznych oraz rozpad rodzin. 4. Emigracja zarobkowa (eurosieroctwo). 5. Pauperyzacja rodzin. 6. Wzrost zachowań patologicznych wśród dzieci i młodzieży. 7. Narastający problem uzależnień. 8. Wzrost biurokracji. 9. Wzrost chorób społecznych oraz cywilizacyjnych. 10. Bezrobocie osób młodych skutkujące patologiami. 11. Brak miejsc pracy.

ROZDZIAŁ III

Zasoby Gminy Sułkowice zapewniające pomoc i wsparcie dziecku i rodzinie.

1. Mapa zasobów partnerstwa na rzecz wspierania rodziny w Gminie Sułkowice.

Lp.	Nazwa instytucji, podmiotów	Cele	Odbiorcy	Udział w rozwiązaniu problemu	Wkład do partnerstwa
1.	Placówki służby zdrowia: -Przychodnia Medycyny Rodzinnej w Sułkowicach; -VITAMED w Sułkowicach; -AGA-VIT Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej; -Poradnie Specjalistyczne; -Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Myślenicach.	1. Zapewnienie podstawowej opieki zdrowotnej.	1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice.	1. Opieka i profilaktyka medyczna. 2. Reagowanie na oznaki przemocy; zaniedbania, (pomoc medyczna, informacja).	1. Pomoc medyczna. 2. Informowanie o możliwościach uzyskania pomocy pozamedycznej. 3. Zaangażowanie personelu w przeciwdziałanie zjawiskom niepożądanym w rodzinie.

2.	Placówki oświatowe na terenie Gminy Sułkowice	1. Kształcenie, wychowanie i opieka.	1. Dzieci i ich rodzice.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc dziecku w prawidłowym rozwoju. 2. Pomoc rodzicom w prawidłowym realizowaniu funkcji opiekuńczo-wychowawczej. 3. Prowadzenie szeroko rozumianej profilaktyki; 4. Reagowanie na wszelkie nieprawidłowości rozwojowe oraz wychowawcze. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie czasu wolnego. 2. Praca pedagogów i nauczycieli; 3. Kontakt z rodzicami – możliwość przekazywania informacji. 4. Dystrybucja ulotek, plakatów. 5. Szkolenia i porady.
3.	Urząd Miejski	1. Upowszechnianie pozytywnych wzorców funkcjonowania rodziny.	1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice.	1. Wspieranie lokalnych programów oraz inicjatyw na rzecz rodziny.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie imprez integracyjnych. 2. Finansowanie działalności organizacji pozarządowych (klubów sportowych) poprzez organizowanie konkursów ofert na wykonanie zadań publicznych. 3. Zatrudnienie instruktorów sportowych w działających klubach sportowych.
4.	Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułkowicach	1. Realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej.	1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnozowanie osób i rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji. 2. Podejmowanie interwencji w sytuacjach tego wymagających. 3. Podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych. 4. Podejmowanie działań na rzecz integracji rodzin. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Praca na rzecz rodziny, grupy, środowiska. 2. Pomoc finansowa; 3. Współpraca z innymi instytucjami oraz organizacjami pozarządowymi. 4. Organizowanie spotkań integracyjnych.

5.	Zespół Interdyscyplinarny Działający na Rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Punkt Konsultacyjny dla Ofiar i Sprawców Przemocy	1. Zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Gminie Sułkowice.	1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizacja zadań z zakresu ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. 2. Profilaktyka i podniesienie świadomości społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy. 3. Zapewnienie pomocy osobom doświadczającym przemocy. 4. Podejmowanie działań interwencyjnych skierowanych do sprawców przemocy. 5. Zwiększenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji oraz specjalistów w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie. 2. Udzielanie specjalistycznego wsparcia dla osób dotkniętych przemocą. 3. Profilaktyka i edukacja społeczna. 4. Doskonalenie zawodowe osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy.
6.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sułkowicach oraz Punkt Konsultacyjny dla Osób Uzależnionych i dla Ich Rodzin.	1. Wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej w związku z występowaniem problemu alkoholowego.	1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Profilaktyka i podniesienie świadomości społecznej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych. 2. Praca indywidualna z osobą uzależnioną i współuzależnioną. 3. Zobowiązanie do leczenia odwykowego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie działań profilaktycznych. 2. Motywowanie do podjęcia leczenia oraz prowadzenie działań zmierzających do orzeczenia przez sąd poddania się leczeniu.

7.	Świetlica Środowiskowa w Sułkowicach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wsparcie rodziców w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej; 2. Wspomaganie rozwoju dziecka. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dzieci i młodzież szkolna od 7 – 15 roku życia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc w nauce; 2. Rozwijanie zainteresowań dzieci. 3. Zagospodarowanie dzieciom czasu wolnego. 4. Pedagogizacja i poradnictwo dla rodziców. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Oddziaływanie profilaktyczne, edukacyjne, informacyjne. 2. Pomoc dzieciom w pokonywaniu trudności szkolnych oraz organizowanie dla nich czasu wolnego. 3. Zapewnienie rodzinom wsparcia.
8.	Gminny Ośrodek Kultury w Sułkowicach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zapewnienie dzieciom i młodzieży atrakcyjnego i aktywnego spędzania czasu wolnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków do bezpiecznego i atrakcyjnego spędzania wolnego czasu. 2. Rozwój zainteresowań; 3. Przeciwdziałanie zachowaniom negatywnym i nudzie wśród dzieci i młodzieży. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie wolnego czasu – prowadzenie kół zainteresowań. 2. Organizowanie imprez, wystaw, konkursów. 3. Współpraca z innymi instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę.
9.	Gminna Biblioteka Publiczna w Sułkowicach	<ol style="list-style-type: none"> 1. Tworzenie warunków do kulturalnego spędzania czasu wolnego. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pomoc w procesie edukacji. 2. Udostępnienie literatury. 3. Przeciwdziałanie zachowaniom negatywnym i nudzie wśród dzieci i młodzieży. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie wystaw, wieczorów poetyckich, prezentacji multimedialnych. 2. Współpraca z innymi instytucjami wspierającymi dziecko i rodzinę.
10.	Organizacje pozarządowe	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zagospodarowanie czasu wolnego oraz promowanie aktywności dzieci i młodzieży. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Propagowanie działalności klubowej, sportowej, rekreacyjnej i kulturalnej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie sekcji: kolarskiej, piłki nożnej, piłki ręcznej, sekcji pływackiej, judo.

					<ul style="list-style-type: none"> 2. Organizowanie szkolnych gminnych zawodów sportowych. 3. Organizowanie imprez okolicznościowych.
11.	Komenda Policji w Myślenicach	<ul style="list-style-type: none"> 1. Ograniczenie zjawiska przemocy w rodzinie. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Możliwość zapewnienia bezpieczeństwa osobom doświadczającym przemocy. 2. Stosowanie procedury „Niebieskiej Karty”; 3. Prowadzenie działań profilaktycznych. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Znajomość środowiska lokalnego. 2. Instrumenty prawne. 3. Podejmowanie współpracy w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.
12.	Sąd Rejonowy w Myślenicach – Wydział Rodzinny i Nieletnich	<ul style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznawanie spraw z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego w celu podjęcia właściwych działań zmierzających do ochrony dziecka i rodziny. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Wydawanie orzeczeń w stosunku do sprawców przemocy z jednoczesną ochroną osób pokrzywdzonych. 2. Wydawanie orzeczeń w sprawach rodzinnych w przedmiocie władzy rodzicielskiej. 3. Wydawanie orzeczeń w sprawach o leczenie odwykowe. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Kierowanie orzeczeń do wykonania i współpraca z policją. 2. Współdziałanie oraz wymiana informacji pomiędzy służbami w zakresie monitoringu zachowań osób uprzednio skazanych.
13.	Zespół Kuratorki w Myślenicach	<ul style="list-style-type: none"> 1. Przeciwdziałanie powstaniu sytuacji kryzysowych. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Mieszkańcy Gminy Sułkowice. 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanych z 	<ul style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie porad i wsparcia dla osób rodzin objętych nadzorem kuratora.

				<p>wykonywaniem orzeczeń sądu.;</p> <p>2. Podejmowanie czynności w ramach procedury „Niebieskiej karty”.</p>	
14.	Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Myślenicach	<p>1. Wsparcie rodzin znajdujących się w sytuacji kryzysowej.</p>	<p>1. Osoby, rodziny pozostające w kryzysie z terenu gminy.</p>	<p>1. Praca z osobami znajdującymi się w sytuacji kryzysowej.</p>	<p>1. Poradnictwo specjalistyczne dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie (pomoc psychologiczna, psychiatryczna, pedagogiczna i prawna).</p> <p>2. Prowadzenie grup wsparcia.</p> <p>3. Prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych.</p>
15.	Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Myślenicach	<p>1. Ochrona dzieci pozbawionych opieki rodziny naturalnej;</p> <p>2. Udzielanie pomocy i wsparcia w rozwiązywaniu problemów dotyczących rodzin zastępczych.</p>	<p>1. Rodziny zastępcze oraz dzieci przebywające w tych rodzinach a także rodziny biologiczne.</p>	<p>1. Zapewnienie dzieciom opieki w rodzinach zastępczych, rodzinnych domach dziecka oraz placówkach opiekuńczo-wychowawczych z zachowaniem priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej.</p> <p>2. Utrzymywanie kontaktu dzieci z rodzicami biologicznymi.</p>	<p>1. Ochrona dzieci przed instytucjonalnymi formami opieki zastępczej.</p> <p>2. Organizacja spotkań rodzin biologicznych z dziećmi umieszczonymi w pieczy zastępczej.</p> <p>3. Powoływanie zespołów interdyscyplinarnych w celu wymiany informacji na temat prowadzonej pracy z rodziną biologiczną.</p>

16.	Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Myślenicach	1. Wsparcie dla rodzinom i dzieci przeżywających trudności.	1. Dzieci i rodziny przeżywające trudności z terenu Gminy Sułkowice.	1. Umożliwienie rodzicom z dziećmi skorzystania ze specjalistycznego wsparcia psychologicznego, pedagogicznego, terapeutycznego.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Diagnoza i terapia problemów szkolnych, wychowawczych, emocjonalnych, nadpobudliwości psychoruchowej. 2. Diagnoza i terapia logopedyczna. 3. Indywidualna praca z osobami i rodzinami znajdującymi się w trudnej sytuacji.
17.	Powiatowy Urząd Pracy w Myślenicach	1. Ograniczenie zjawiska bezrobocia.	1. Osoby bezrobotne z terenu Gminy Sułkowice.	1. Prowadzenie działań aktywizujących zawodowo i społecznie rodzin z problemem bezrobocia.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie kursów i szkoleń dla osób bezrobotnych. 2. Prowadzenie doradztwa zawodowego i psychologicznego dla osób bezrobotnych. 3. Organizacja staży, prac interwencyjnych. 4. Podejmowanie współpracy w działaniach aktywizujących.

ROZDZIAŁ IV

Zadania i realizacja Programu

1. Adresaci Programu

Program skierowany jest do:

- 1) rodzin z Gminy Sułkowice przeżywających trudności w pełnieniu funkcji opiekuńczo- wychowawczej;
- 2) rodziców, których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej;
- 3) społeczności lokalnej;
- 4) przedstawicieli instytucji i służb specjalizujących się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

2. Realizatorzy Programu

Zadania zaplanowane w powyższym Programie w głównej mierze realizowane będą przez Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułkowicach przy współpracy:

- 1) placówek oświatowych;
- 2) Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sułkowicach;
- 3) Świetlicy Środowiskowej;
- 4) Gminnego Ośrodka Kultury w Sułkowicach;
- 5) organizacji pozarządowych.

3. Zadania własne Gminy w zakresie wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej na podstawie art. 176 ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 3) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych przez:
  - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
  - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
  - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;

- 4) finansowanie:
  - a) kosztów szkoleń dla rodzin wspierających,
  - b) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
  - c) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo – terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub rodziny przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej;
- 8) przekazywanie do Biura Informacji Gospodarczej informacji, w przypadku powstania zaległości z tytułu nieponoszenia opłaty za pobyt dzieci w pieczy zastępczej przez rodziców biologicznych.

4. Cele Programu

CEL GŁÓWNY

- 1) Wzmocnienie rodzin z terenu Gminy Sułkowice w prawidłowym funkcjonowaniu oraz wsparcie rodzin przeżywających trudności opiekuńczo-wychowawcze.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- 1) Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych rodzin – profilaktyka i poprawa jakości życia.
- 2) Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wsparcia i pomocy specjalistów.
- 3) Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej, ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.

5. Harmonogram Programu

Cel szczegółowy 1: Zapobieganie powstawaniu sytuacji kryzysowych rodzin – profilaktyka i poprawa jakości życia.

Lp	Działania	Sposób realizacji działania	Podmiot realizujący	Podmiot współpracujący	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji
1	Rozpoznanie i analiza problemów występujących w rodzinach.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpoznanie, ocenianie sytuacji dzieci i młodzieży w zakresie zagrożeń wychowawczych, potrzeb oraz konieczności udzielenia wsparcia. 2. Współpraca w zakresie monitorowania sytuacji dzieci w rodzinie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Placówki oświatowe. 2. Ośrodek Pomocy Społecznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Świetlica Środowiskowa. 2. Sąd Rejonowy 3. Policja. 4. Poradnia. Psychologiczno – Pedagogiczna. 5. Służba zdrowia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba zdiagnozowanych środowisk. 2. Liczba dzieci objętych wsparciem specjalistów. 	2015 -2017
2	Zapewnienie pomocy rodzinom żyjącym w trudnych warunkach materialnych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udzielanie pomocy finansowej, rzeczowej i formie pracy socjalnej przez Ośrodek Pomocy Społecznej; 2. Udzielanie pomocy rzeczowej przez organizacje pozarządowe. 3. Wyposażenie dzieci z rodzin ubogich w podręczniki i przybory szkolne (wyprawki szkolne). 4. Udzielanie pomocy w formie dożywiania. 5. Udzielanie pomocy w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodek Pomocy Społecznej. 2. Urząd Miejski – Referat Oświaty, Kultury i Rekreacji . 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacje pozarządowe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rodzin z dziećmi objętych pomocą; 2. Wysokość udzielonej pomocy finansowej i rzeczowej w danym roku. 3. Liczba rodzin z dziećmi korzystających z pomocy organizacji pozarządowych. 4. Liczba dzieci korzystających z gorących posiłków. 5. Liczba dzieci objętych pomocą w formie stypendiów i zasiłków szkolnych. 	2015-2017
3	Aktywizacja zawodowa, społeczna i zdrowotna rodzin	<ol style="list-style-type: none"> 1. Realizowanie projektów współfinansowanych ze środków 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodek Pomocy Społecznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powiatowy Urząd Pracy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba osób objętych kontraktem socjalnym; 	2015-2017

	z problemem bezrobocia i niepełnosprawności.	<p>Unii Europejskiej - zapewnienie rodzinom pomocy pedagogicznej, psychologicznej, prawnej, doradcy zawodowego itp. oraz organizowanie kursów i szkoleń dla osób bezrobotnych i niepełnosprawnych.</p> <p>2. Realizacja kontraktów socjalnych z osobami niepełnosprawnymi i bezrobotnymi.</p> <p>3. Funkcjonowanie Klubu Integracji Społecznej.</p> <p>4. Organizowanie staży, prac publicznych, prac interwencyjnych, prac społeczno – użytecznych.</p>	2. Burmistrz Gminy.		<p>2. Liczba szkoleń, kursów.</p> <p>3. Liczba osób uczestniczących w szkoleniach i kursach.</p> <p>4. Liczba osób, zatrudnionych w ramach prac publicznych, interwencyjnych, społeczno-użytecznych oraz staży.</p> <p>5. Liczba osób korzystających z indywidualnego wsparcia – psychologa, doradcy zawodowego, pracownika socjalnego.</p>	
4	Zapewnienie wsparcia rodzinom z problemem uzależnień i przemocy.	<p>1. Monitorowanie sytuacji rodzin.</p> <p>2. Motywowanie do podjęcia leczenia.</p> <p>3. Motywowanie do udziału w terapii rodzin, zajęciach korekcyjno-edukacyjnych.</p> <p>4. Wspieranie rodzin przez działania Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</p> <p>5. Wspieranie rodzin poprzez działanie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.</p>	1. Ośrodek Pomocy Społecznej.	<p>1. GKRPA;</p> <p>2. Zespół Interdyscyplinarny działający na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie Gminy Sułkowice.</p>	<p>1. Liczba rodzin z dziećmi, w których wszczęto procedurę Niebieskiej Karty.</p> <p>2. Liczba osób (rodzin z dziećmi) które podjęły leczenie odwykowe.</p> <p>3. Liczba rodzin z problemem przemocy i uzależnienia objętych wsparciem Ośrodka Pomocy Społecznej.</p> <p>4. Liczba osób korzystających z zajęć korekcyjno-edukacyjnych i terapii rodzin.</p>	2015-2017
5	Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży	<p>1. Prowadzenie zajęć wyrównawczych</p> <p>2. Udzielanie wsparcia specjalistów - doradcy zawodowego, psychologa, pedagoga, socjoterapeuty, logopedy.</p>	1. Placówki Oświatowe.	<p>1. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna.</p> <p>2. Ośrodek Pomocy Społecznej.</p> <p>3. Świetlica Środowiskowa.</p>	<p>1. Liczba uczniów uczestniczących w zajęciach wyrównawczych.</p> <p>2. Liczba uczniów, którym udzielono wsparcia specjalistycznego.</p>	2015-2017

6	Zapobieganie niekorzystnym zjawiskom wśród dzieci i młodzieży oraz kształtowanie pozytywnych postaw wychowawczych rodziców.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizowanie kampanii informacyjnych, profilaktycznych, programów promujących prawidłowe wzorce zachowania, funkcjonowania rodziny oraz promujących zdrowy styl życia. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Placówki Oświatowe. 2. Ośrodek Pomocy Społecznej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. GKRPA; 2. Świetlica Środowiskowa. 3. Urząd Miejski. 4. Parafie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba kampanii. 2. Liczba programów. 3. Liczba podmiotów realizujących zadanie i wykaz realizowanych programów. 4. Liczba akcji profilaktycznych. 	2015 -2017
7	Organizowanie czasu wolnego dzieciom i młodzieży poprzez rozwijanie zainteresowań.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Prowadzenie zajęć w ramach kół zainteresowań. 2. Organizowanie plenerowych imprez sportowych, konkursów. 3. Organizowanie festynów, pikników rodzinnych, imprez okolicznościowych. 4. Zapewnienie dzieciom atrakcyjnego spędzania czasu w okresie wakacyjnym oraz w okresie ferii zimowych. 5. Promowanie idei wolontariatu oraz innych form aktywizacji młodzieży na rzecz społeczności lokalnej. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ośrodek Kultury. 2. Placówki Oświatowe. 3. Świetlica Środowiskowa. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Organizacje pozarządowe. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba prowadzonych kół zainteresowań, sekcji sportowych. 2. Liczba imprez integracyjnych. 3. Liczba dzieci uczestniczących w „Akcji Lato”, „Akcji Zima”; 4. Liczba wolontariuszy. 	2015-2017

Cel szczegółowy 2: Zapewnienie rodzinom przeżywającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, wsparcia i pomocy specjalistów.

Lp.	Działania	Sposób realizacji działania	Podmiot odpowiedzialny	Podmiot współpracujący	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji
1	Udzielanie pomocy i wsparcia rodzinom przeżywającym trudności w pełnieniu funkcji wychowawczych.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Rozpowszechnianie informacji o instytucjach, specjalistach świadczących pomoc dziecku i rodzinie. 2. Udzielanie pomocy psychologicznej, prawnej, socjalnej. 3. Wsparcie przez asystenta rodziny. 4. Wsparcie rodzin przez rodziny wspierające. 5. Organizowanie warsztatów, szkoleń w zakresie prawidłowego funkcjonowania rodziny. 	1. Ośrodek Pomocy Społecznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Placówki oświatowe. 2. Świetlica Środowiskowa. 3. Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna. 4. Centrum Psychoterapii. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Liczba rodzin objętych pomocą asystenta oraz wsparciem rodzin wspierających. 2. Liczba funkcjonujących rodzin wspierających. 3. Liczba rodzin objętych specjalistyczną pomocą. 4. Liczba osób uczestniczących w treningach i szkoleniach. 	2015-2017
2	Współpraca instytucji oraz organizacji specjalizujących się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Powoływanie zespołów interdyscyplinarnych. 2. Kierowanie do specjalistów. 3. Wymiana informacji oraz podjęcie interwencji w sprawie rodziny. 	1. Ośrodek Pomocy Społecznej.	<ol style="list-style-type: none"> 1. Policja. 2. Służba zdrowia. 3. Placówki oświatowe. 4. Zespół Interdyscyplinarny. 5. Świetlica Środowiskowa. 6. OIK. 7. GKRPA. 8. Sąd Rejonowy. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość powołanych zespołów interdyscyplinarnych. 2. Liczba osób skierowanych do specjalistów. 3. Liczba interwencji (wymiana informacji). 	2015-2017

3	Współfinansowanie pobytu dzieci w pieczy zastępczej.	1. Partycypowanie w kosztach utrzymania dziecka w pieczy zastępczej.	1. Ośrodek Pomocy Społecznej.	1. Urząd Miejski.	1. Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. 2. Wysokość środków przeznaczonych na pobyt dziecka w pieczy zastępczej.	2015-2017
4	Promocja rodzicielstwa zastępczego.	1. Organizowanie kampanii edukacyjno – promocyjnych na rzecz pozyskiwania kandydatów na rodziny zastępcze.	1. Ośrodek Pomocy Społecznej.	1. PCPR Myślenice. 2. Kuratorzy.	1. Liczba kampanii tematycznych. 2. Liczba publikacji. 3. Liczba nowych rodzin zastępczych.	2015-2017
5	Zapewnienie rodzicom których dzieci przebywają w pieczy zastępczej pomocy i wsparcia specjalistycznego.	1. Opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną. 2. Współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny. 3. Zapewnienie specjalistycznej pomocy m.in. psychologicznej, prawnej, socjalnej oraz asystenta rodziny.	1. Ośrodek Pomocy Społecznej.	1. PCPR Myślenice. 2. Sąd Rejonowy. 3. OIK Myślenice. 4. GKRPA.	1. Liczba rodzin biologicznych objętych pomocą asystenta rodziny. 2. Liczba dzieci, które powróciły do rodziny biologicznej.	2015-2017

Cel szczegółowy 3: Szkolenie i podnoszenie kwalifikacji zawodowych szeroko rozumianej kadry pomocy społecznej, ukierunkowanej na pomoc dziecku i rodzinie.

Lp.	Zadania	Sposób realizacji działania	Podmiot realizujący	Podmiot współpracujący	Wskaźniki realizacji działań	Termin realizacji
1	Doskonalenie umiejętności i podnoszenie kwalifikacji zawodowych służb społecznych specjalizujących się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.	1. Organizowanie i udział w szkoleniach, superwizji.	1. Ośrodek Pomocy Społecznej.	1. GKRPA. 2. Policja. 3. Placówki oświatowe. 4. Służba zdrowia. 5. OIK. 6. Świetlica Środowiskowa. 7. PCPR. 8. Zespół Interdyscyplinarny.	1. Liczba uczestników szkoleń w podziale na grupy zawodowe. 2. Liczba przeprowadzonych superwizji. 3. Liczba szkoleń.	2015-2017
2	Doskonalenie systemu współpracy instytucji i organizacji działających na rzecz pomocy dziecku i rodzinie.	1. Organizowanie narad, konferencji i spotkań informacyjnych.	1. Ośrodek Pomocy Społecznej.	1. GKRPA. 2. Policja. 3. Placówki oświatowe. 4. Służba zdrowia. 5. OIK. 6. Świetlica Środowiskowa. 7. PCPR. 8. Zespół Interdyscyplinarny.	1. Liczba spotkań. 2. Liczba uczestników.	2015-2017

ROZDZIAŁ V.

Monitoring , ewaluacja, efektywność i finansowanie Programu

1. Monitorowanie Programu.

Monitoring i ewaluację Programu prowadzić będzie Ośrodek Pomocy Społecznej w Sułkowicach. Do 31 marca każdego roku przedstawiane będą Radzie Miejskiej sprawozdania z realizacji Programu, sporządzone na podstawie informacji uzyskanych od podmiotów uczestniczących w realizacji zadań.

Monitoring realizacji Programu umożliwi:

- 1) rozpoznanie ilościowe rodzin wymagających pomocy;
- 2) ocenę zaangażowania jednostek odpowiedzialnych za ich realizację;
- 3) stan zaawansowania prowadzonych działań.

2. Ewaluacja Programu.

Celem ewaluacji Programu będzie ocena jego skuteczności i efektywności czyli ocena jego realnego wpływu na zaspokojenie zdiagnozowanych potrzeb. Ewaluacja oparta będzie na gromadzeniu, analizie i interpretacji danych. Zostaną one pozyskane poprzez bezpośrednią rozmowę i telefoniczny kontakt z osobami uczestniczącymi w działaniach na rzecz dziecka i rodziny a także członkami rodzin oraz poprzez obserwację. Badanie ewaluacyjne Programu będzie przeprowadzone po zakończeniu jego realizacji.

3. Planowane efekty realizacji Programu:

- 1) zwiększenie świadomości rodziców dotyczącej potrzeb rozwojowych dzieci oraz odpowiedzialności za ich wychowanie;
- 2) rozpowszechnienie w środowisku prawidłowych wzorców funkcjonowania rodziny;
- 3) wzmocnienie więzi rodzinnych i poprawa funkcjonowania rodzin;
- 4) upowszechnianie aktywnych form spędzania wolnego czasu, upowszechnienie sportu;
- 5) objęcie świadczeniami pomocy społecznej najbardziej potrzebujących osób i rodzin z terenu gmin;
- 6) poprawa jakości życia rodzin;
- 7) wprowadzenie innowacyjnych form pracy z rodziną naturalną i dysfunkcyjną m in. wprowadzenie asystenta rodziny i rodziny wspierającej;
- 8) zwiększenie dostępności do poradnictwa specjalistycznego;
- 9) pozostanie dziecka w rodzinie biologicznej;

- 10) pozyskanie kandydatów do pełnienia funkcji rodziny zastępczej;
- 11) zachowanie priorytetu prorodzinnych form opieki zastępczej;
- 12) przywrócenie rodzinom niewydolnym wychowawczo zdolności do wypełniania obowiązków rodzicielskich;
- 13) poprawa jakości współpracy między instytucjami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny.

4. Finansowanie Programu

Program Wspierania Rodziny dla Gminy Sułkowice na lata 2015-2017 finansowany będzie m. in. ze środków budżetu Gminy Sułkowice, dotacji celowych, środków Unii Europejskiej.

5. Podsumowanie

Głównym zadaniem Programu Wspierania Rodzin dla Gminy Sułkowice na lata 2015-2017 jest zabezpieczenie potrzeb rodzin i dzieci z terenu naszej Gminy. Program ukierunkowany jest na zapobiegnię negatywnym zjawiskom zarówno tym, które istnieją jak i tym które mogą zaistnieć, czyli na profilaktykę oraz kompleksowe wsparcie rodzin. Należy pamiętać, że aby pomoc świadczona dzieciom oraz rodzinom, znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej była skuteczna, wymaga skoordynowanych działań różnych instytucji i organizacji pracujących na rzecz dziecka i rodziny. W lokalnym systemie działań w obszarze rozwiązywania problemów społecznych wszystkie podmioty są ważne i należy brać ich opinię pod uwagę. Tak rozumiana współpraca zapewni pełne i kompleksowe wsparcie.

Program wyznacza nowe kierunki działania oraz zakłada kontynuację działań uznanych za potrzebne i wartościowe. Jego efekty zależą w dużej mierze od sytuacji w gminie, od warunków zewnętrznych.

Program ma charakter otwarty i będzie systematycznie aktualizowany i modyfikowany zgodnie z pojawiającymi się potrzebami, trendami zmian społecznych, prawnych, kulturowych i ekonomicznych oraz posiadanymi możliwościami.

Program został opracowany przez

Ośrodek Pomocy Społecznej
w Sułkowicach